

Het herhalen van standaard bezwaren is geen goed antwoord op pijnlijke uitkomsten.

In mijn Forum-bijdrage in de Volkskrant van 7 september [\[PDF\]](#) vat ik de uitkomsten van enkele vergelijkende studies naar de arbeidsmarktkansen van immigranten in Europa samen. Uit deze vergelijkende studies blijkt dat de mate van bescherming van werknemers tegen ontslag verschillen van arbeidsmarktsucces van immigranten in verschillende EU-landen gedeeltelijk kan verklaren. Wilma Wind, cao-coördinator van het FNV noemt in haar Forum-bijdrage in de Volkskrant van 14 september 2007 een aantal statistische bezwaren tegen deze conclusie. Met deze statistische bezwaren in de hand, ontkent zij vervolgens dat de inrichting van de arbeidsmarkt mede verantwoordelijk zou kunnen zijn voor de verschillen van arbeidsmarktsucces van immigranten in verschillende EU-landen.

Allereerst zouden deze vergelijkende analyses zich concentreren op het relatieve succes van migranten in de USA. Dat is niet juist: de hieronder genoemde vergelijkende studies beperken zich tot de landen van de Europese Unie. Het gaat dus om de relatieve verschillen in arbeidsmarktkansen van immigranten binnen Europa, en dus niet tussen Europa en traditionele immigratielanden.

Ten tweede stelt Wilma Wind dat veel meer factoren een rol spelen bij de verschillen in de arbeidsmarktkansen van immigranten dan ontslagbescherming. Dat is correct, maar beide vergelijkende studies houden juist uitvoerig rekening met deze andere factoren. In alle vergelijkingen wordt rekening gehouden met opleidingsniveau, migrantengeneratie, woonplaats, thuistaal en geslacht. Afhankelijk van de rijkdom van de data en de strengheid van de privacy-wetgeving wordt ook rekening gehouden met het land van herkomst van de immigranten en hun ouders, religie, etc. Deze vergelijkende studies doen juist datgene, waarvan Wilma Wind stelt dat niet gebeurt is. Ook als deze studies rekening houden met deze individuele kenmerken, blijft er een significant negatief effect bestaan van de mate van ontslagbescherming op de arbeidsmarktkansen van immigranten in Europa.

Deze vergelijkende studies houden niet alleen rekening met individuele kenmerken van de immigranten, maar ook met de kenmerken van de landen van herkomst en bestemming. Er wordt ook rekening gehouden met welzijnsregime, immigratieniveau, het GDP, de grootte van de onderkant van de arbeidsmarkt, de inkomensongelijkheid, dominante religie van het herkomstland. Ook als deze studies rekening houden met deze macro-kenmerken, blijft er een significant negatief effect bestaan van de mate van ontslagbescherming op de arbeidsmarktkansen van immigranten in Europa.

Uiteraard blijkt uit geen van deze vergelijkende studies, dat migranten in Europese landen met een lage ontslagbescherming geen moeilijkheden hebben op de arbeidsmarkt. Maar wel zijn er tussen de Europese bestemmingslanden grote verschillen in arbeidsmarktkansen van immigranten, en die kunnen ondermeer (maar zeker niet uitsluitend) door verschillen in ontslagrecht verklaard worden.

Het was geen abstracte redenering die ik in mijn Forum-bijdrage ontvouwd, maar een rapportage van empirische analyses van de best beschikbare Europese data met geavanceerde analysetechnieken. Daardoor zijn de statistische bezwaren van Wilma Wind ondervangen, en is haar Forum-bijdrage irrelevant. Blijkbaar heeft zij niet eerst de genoemde vergelijkende studies gelezen, maar in haar Forum-bijdrage alleen een standaard-verhaal herhaald.

Dat herhalen van een standaard-verhaal vind ik niet verstandig, niet zo zeer om het ontslagrecht, maar om de ernst van het immigratievraagstuk. Het betekent dat een vertegenwoordigster van de belangrijkste Nederlandse vakcentrale haar hoofd in het zand steekt wat betreft de sociale kwestie van de 21ste eeuw “immigratie en zijn gevolgen”. Blijkbaar wil zij niets weten over de wijze waarop de inrichting van de arbeidsmarkt kan bijdragen van de oplossing van die nieuwe sociale kwestie.

Jaap Dronkers
Hoogleraar sociale stratificatie en ongelijkheid
Europees Universitair Instituut, Italië

(Last update 26 November 2007)

Gebruikte vergelijkende studies

Fleischmann F. & Dronkers, J. [The Effects of Social and Labour Market Policies of EU-countries on the Socio-Economic Integration of First and Second Generation Immigrants from Different Countries of Origin](#). Paper presented at the meeting of the ISA Research Committee on Social Stratification and Mobility in Brno, Czech Republic, 25-27 May, 2007, the Dutch-Flemish Day of Sociology in Rotterdam, the Netherlands, 31 May 2007 and the 8th Annual Conference of the European Sociological Association, Glasgow, 3rd - 6th September, 2007.

Heath, A (2007). “Crossnational Patterns and Processes of Ethnic Disadvantage” in: pp. 639-696 in *Unequal Chances. Ethnic Minorities in Western Labour Markets*, edited by A. F. Heath & S. Y. Cheung. Oxford: Oxford University Press.

Kogan, I. (2007). *Working Through Barriers: Host Country Institutions and Immigrant Labour Market Performance in Europe*. Dordrecht: Springer.